

Bijlage VWO
2018

tijdvak 1

Grieks

Tekstboekje

Tekst 1

Ontmoeting tussen Odysseus en Nausicaa

139 Οἷη δ' Ἀλκινόου θυγάτηρ μένε· τῇ γὰρ Ἀθήνη
140 θάρσος ἐνὶ φρεσὶ θῆκε καὶ ἐκ δέος εἴλετο γυίων.
141 Στῆ δ' ἄντα σχομένη· ὁ δὲ μερμήριξεν Ὀδυσσεύς,
142 ἢ γούνων λίσσοιτο λαβὼν εὐώπιδα κούρην,
143 ἢ αὐτως ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλίχοισι
144 λίσσοιτ', εἰ δείξειε πόλιν καὶ εἶματα δοίη.
145 Ὧς ἄρα οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
146 λίσσεσθαι ἐπέεσσιν ἀποσταδὰ μειλίχοισι,
147 μή οἱ γούνα λαβόντι χολώσαιτο φρένα κούρη.
148 Αὐτίκα μειλίχιον καὶ κερδαλέον φάτο μῦθον·
149 “Γουνοῦμαί σε, ἄνασσα· θεός νύ τις ἦ βροτός ἐσσι;
150 Εἰ μὲν τις θεός ἐσσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσιν,
151 Ἀρτέμιδί σε ἐγὼ γε, Διὸς κούρη μεγάλοιο,
152 εἶδός τε μέγεθός τε φυὴν τ' ἄγχιστα εἴσκω·
153 εἰ δέ τις ἐσσι βροτῶν, τοὶ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσι,
154 τρισμάκαρες μὲν σοί γε πατήρ καὶ πότνια μήτηρ,
155 τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι· μάλα πού σφισι θυμὸς
156 αἰὲν εὐφροσύνησιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο,
157 λευσσόντων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν.
158 Κεῖνος δ' αὖ περὶ κῆρι μακάρτατος ἔξοχον ἄλλων,
159 ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἰκόνδ' ἀγάγηται.
160 Οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἐγὼ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,
161 οὔτ' ἄνδρ' οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
162 Δήλω δὴ ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῶ
163 φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα·
164 ἦλθον γὰρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἔσπετο λαὸς
165 τὴν ὁδὸν ἧ δὴ μέλλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι.
166 Ὧς δ' αὐτως καὶ κεῖνο ἴδων ἐτεθήπεα θυμῶ
167 δὴν, ἐπεὶ οὔ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρυ γαίης,

168 ὡς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε δειδίά τ' αἰνῶς
 169 γούνων ἄψασθαι· χαλεπὸν δέ με πένθος ἰκάνει.
 170 Χθιζὸς ἐεικοστῷ φύγον ἥματι οἴνοπα πόντον·
 171 τόφρα δέ μ' αἰεὶ κῶμ' ἐφόρει κραιπναί τε θύελλαι
 172 νήσου ἀπ' Ὠγυγίης· νῦν δ' ἐνθάδε κάββαλε δαίμων,
 173 ὄφρα τί που καὶ τῆδε πάθω κακόν· οὐ γὰρ οἴω
 174 παύσεσθ', ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.
 175 Ἀλλά, ἄνασσ', ἐλέαιρε· σὲ γὰρ κακὰ πολλὰ μογήσας
 176 ἐς πρώτην ἰκόμην, τῶν δ' ἄλλων οὐ τίνα οἶδα
 177 ἀνθρώπων, οἳ τήνδε πόλιν καὶ γαῖαν ἔχουσιν.
 178 Ἄστυ δέ μοι δεῖξον, δὸς δὲ ῥάκος ἀμφιβαλέσθαι,
 179 εἴ τί που εἴλυμα σπεύρων ἔχες ἐνθάδ' ἰοῦσα.
 180 Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν ὅσα φρεσὶ σῆσι μενοινᾶς,
 181 ἄνδρα τε καὶ οἶκον καὶ ὁμοφροσύνην ὀπάσειαν
 182 ἐσθλήν· οὐ μὲν γὰρ τοῦ γε κρεῖσσον καὶ ἄρειον,
 183 ἢ ὄθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
 184 ἀνήρ ἠδὲ γυνή· πόλλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,
 185 χάρματα δ' εὐμενέτησι· μάλιστα δέ τ' ἔκλυον αὐτοί.”
 186 Τὸν δ' αὖ Ναυσικάα λευκώλενος ἀντίον ἠΰδα·
 187 “Ἐεῖν’, ἐπεὶ οὔτε κακῶ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἕοικας,
 188 Ζεὺς δ' αὐτὸς νέμει ὄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν,
 189 ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλησιν, ἐκάστω·
 190 καὶ που σοὶ τάδ' ἔδωκε, σὲ δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.”

Homerus, Odyssee 6.139-190

Aantekeningen

<i>regel 142</i>	<i>γούνων genitivus meervoud van τὸ γόνυ</i> <i>εὐῶπις met mooi gezicht</i>
<i>regel 143 en 146</i>	<i>ἀποσταδά op een afstand</i>
<i>regel 147</i>	<i>γοῦνα accusativus meervoud van τὸ γόνυ</i>
<i>regel 154 en 155</i>	<i>τρίσμακαρ driewerf gelukkig</i>
<i>regel 156</i>	<i>ἢ εὐφροσύνη vreugde</i>
<i>regel 157</i>	<i>τὸ θάλος loot</i> <i>εἰσοιχγέω binnengaan</i>
<i>regel 169</i>	<i>γούνων genitivus meervoud van τὸ γόνυ</i>
<i>regel 179</i>	<i>τὸ εἴλυμα omhulsel</i>

regel 179
regel 181
regel 185

τὸ σπεῖρον doek
ἡ ὁμοφροσύνη eensgezindheid
εὐμενέτης welgezind

Tekst 2

Onderstaande tekst is afkomstig uit 'De Odyssee' van Drs. P.

- 1 Na enig rondzwalken
- 2 Weer een belevenis
- 3 O. krijgt dan ergens
- 4 Opnieuw vaste voet

- 5 Daar treedt een meisje, de
- 6 Strandlevenlievende
- 7 Mooie Nausikaä
- 8 Hem tegemoet

- 9 Zij is een koningskind
- 10 (Vader: Alkinoös
- 11 Moeder: Arete)
- 12 En heeft een idee

- 13 Bij de Phaiakes, een
- 14 Allergemoedelijkst
- 15 Volkje, mag alles
- 16 Dus neemt ze hem mee

- 17 'Welkom, o vreemdeling!'
- 18 O. is erkentelijk
- 19 Zonder een kans
- 20 Op beheksing of dood

- 21 Wordt onze vriend door het
- 22 Gastvrijheidslievende
- 23 Echtbaar gulhartig
- 24 Aan tafel genood

- 25 Een cordon-bleumenu
- 26 Smakelijk eten dus
- 27 En wie de hartslag
- 28 Aanzienlijk versnelt

- 29 Dat is de gast, die zijn
- 30 Adembenemende
- 31 Reisavonturen
- 32 Zeer kleurrijk vertelt

Odysseus en Penelope

153 Αὐτὰρ Ὀδυσσῆα μεγαλήτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ
154 Εὐρυνόμη ταμίη λοῦσεν καὶ χρίσεν ἐλαίῳ,
155 ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλεν ἠδὲ χιτῶνα·
156 αὐτὰρ κὰκ κεφαλῆς χεῦεν πολὺ κάλλος Ἀθήνη
157 μείζονά τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα· κὰδ δὲ κάρητος
158 οὔλας ἦκε κόμας, ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.
159 Ὡς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνήρ
160 ἴδρις, δὴν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη
161 τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει,
162 ὧς μὲν τῷ περίχευε χάριν κεφαλῇ τε καὶ ὤμοις.
163 Ἐκ δ' ἀσαμίνθου βῆ δέμας ἀθανάτοισιν ὁμοῖος·
164 ἄψ δ' αὐτίς κατ' ἄρ' ἔζετ' ἐπὶ θρόνου ἔνθεν ἀνέστη,
165 ἀντίον ἦς ἀλόχου, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπε·
166 “Δαιμονίη, περὶ σοί γε γυναικῶν θηλυτεράων
167 κῆρ ἀτέραμνον ἔθηκαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες·
168 οὐ μὲν κ' ἄλλη γ' ὧδε γυνὴ τετληότι θυμῷ
169 ἀνδρὸς ἀφεσταίη, ὅς οἱ κακὰ πολλὰ μογήσας
170 ἔλθοι ἐεικοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαίαν.
171 Ἄλλ' ἄγε μοι, μαῖα, στόρεσον λέχος, ὄφρα καὶ αὐτὸς
172 λέξομαι· ἦ γὰρ τῇ γε σιδήρεον ἐν φρεσὶν ἦτορ.”
173 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Πηνελόπεια·
174 “Δαιμόνι', οὐτ' ἄρ τι μεγαλίζομαι οὐτ' ἀθερίζω
175 οὔτε λίην ἄγαμαι, μάλα δ' εὖ οἶδ' οἷος ἔησθα
176 ἐξ Ἰθάκης ἐπὶ νηὸς ἰὼν δολιχηρέτμοιο.
177 Ἄλλ' ἄγε οἱ στόρεσον πυκινὸν λέχος, Εὐρύκλεια,
178 ἐκτὸς εὖσταθέος θαλάμου, τὸν ῥ' αὐτὸς ἐποίει·
179 ἔνθα οἱ ἐκθεῖσαι πυκινὸν λέχος ἐμβάλετ' εὐνήν,
180 κώεα καὶ χλαίνας καὶ ῥήγεα σιγαλόεντα.”

- 181 Ὀδυσσεὺς ἔφη πόσιος πειρωμένη· αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 182 ὀχθήσας ἄλοχον προσεφώνεε κεδνὰ ἰδυίαν·
 183 “ ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος θυμαλγὲς ἔειπες.
 184 Τίς δέ μοι ἄλλοσε θῆκε λέχος; Χαλεπὸν δέ κεν εἶη
 185 καὶ μάλ’ ἐπισταμένω, ὅτε μὴ θεὸς αὐτὸς ἐπελθὼν
 186 ῥηϊδίως ἐθέλων θεΐη ἄλλη ἐνὶ χώρῃ.”

Homerus, Odyssee 23.153-186

Aantekeningen

- regel 158* ὑακίνθινος hyacin-
regel 160 ἴδρις kundig
regel 166 περί + *genitivus* het meest van
regel 167 ἀτέραμνος hard
regel 174 μεγαλίζομαι zich groot wanen
 ἀθερίζω minachten
regel 176 δολιχήρετος met lange riemen
regel 178 ἐϋσταθής stevig gebouwd

Tekst 4

De volgende passage is afkomstig uit het boek ‘Odysseus’ van de auteur Charivarius (1870-1946).

- 1 Zij gaat, en zet zich weiflend bij Odysseus neer;
- 2 Al heeft hij thans zijn vroegren vorm en kleeding weer,
- 3 Hij tracht vergeefs haar wankle geest tot zich te richten.
- 4 Telemachus dringt aan. Ten slotte moet zij zwichten.
- 5 “Maar”, zegt zij, “Eurycleia, zorg dat 's heren bed
- 6 Vanavond in een andre kamer wordt gezet.”
- 7 Odysseus kan zijn vreugde nauwlijks onderdrukken,
- 8 En zegt: “Probeer het niet. Het zou je niet gelukken;
- 9 Het voetstuk van het bed blijft staan zoals het stond,
- 10 Onwrikbaar vastgehecht, geworteld in den grond.”

Ga verder op de volgende pagina.

Tekst 5

Odysseus heeft de Phaeaken verteld dat hij van de godin Circe aanwijzingen had gekregen om de onderwereld binnen te kunnen gaan en dat hij na zijn bezoek aan de onderwereld was teruggekeerd naar Circe. In onderstaande passage vertelt hij hoe Circe hem en zijn makkers na hun terugkeer vriendelijk onthaalde.

- 20 Ἦ δ' ἐν μέσσω στᾶσα μετηύδα διὰ θεάων·
21 “Σχέτλιοι, οἱ ζῶοντες ὑπήλθετε δῶμ' Ἀΐδαο,
22 δισθανέες, ὅτε τ' ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ' ἄνθρωποι.
23 Ἄλλ' ἄγετ', ἐσθίετε βρώμην καὶ πίνετε οἶνον
24 αὖθι πανημέριοι· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφι
25 πλεύσεσθ'· αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν ἠδὲ ἕκαστα
26 σημανέω, ἵνα μή τι κακορραφίη ἀλεγεινῆ
27 ἢ ἀλὸς ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.”
28 Ὡς ἔφαθ', ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.
29 Ὡς τότε μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
30 ἦμεθα δαινύμενοι κρέα τ' ἄσπετα καὶ μέθυ ἠδύ.
31 Ἥμος δ' ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθεν,
32 οἱ μὲν κοιμήσαντο παρὰ πρυμνήσια νηός,
33 ἢ δ' ἐμὲ χειρὸς ἐλοῦσα φίλων ἀπονόσφιν ἑταίρων
34 εἶσέ τε καὶ προσέλεκτο καὶ ἐξερέεινεν ἕκαστα·
35 αὐτὰρ ἐγὼ τῆ πάντα κατὰ μοῖραν κατέλεξα.

Homerus, Odyssee 12.20-35

Aantekeningen

- regel 20* Ἦ *Hiermee wordt Circe bedoeld*
μεταυδάω spreken
regel 21 **σχέτλιος** dapper
ὑπέρχομαι binnengaan
regel 22 **δισθανέες** (*meervoud*) tweemaal stervend
ὅτε τ' terwijl
regel 23 **ἢ βρώμη** voedsel
regel 24 **φαινομένηφι = φαινομένη**
regel 26 **ἢ κακορραφίη** overmoed
regel 27 **ἀλὸς** Lees: **ἐπὶ ἀλὸς**
ἀλγήσετε *coniunctivus aoristus*

- regel 28* ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεείθετο θυμὸς ἀγῆνωρ en ons moedige hart
liet zich overhalen
- regel 31* ἐπὶ κνέφας ἦλθεν Lees: κνέφας ἐπήλθεν
- regel 33* χειρὸς bij de hand
ἀπονόσφιν + *genitivus* ver weg van
- regel 34* εἶσέ *Vul aan:* με
προσέλεκτο (zij) ging naast mij liggen